MINISTERSTWO INFORMACJI
I DOKUMENTACJI.

p. Ciołkosz

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 16 LUTEGO 1942r.

/ Poranny./

I.

Dotyczące Polski.

NEW YORK C.B.S.- po ang.franc. i niem.15.II.godz.13.00-14.00
General Electric- po angielsku 15.II.godz.14.00.

Według niepotwierdzonych dotąd wiadomości wojska sowieckie przekroczyły dawną granicę polską. Gdyby wiadomość ta okazała się prawdziwą - poraz pierwszy żołnierz stanąłby na nierosyjskim terytorium.

BOSTON po polsku ,13.II.godz.19.45.

Kierownik Min.Spraw Zagranicznych w rządzie polskim Edward Raczynski przybył do N.Yorku skąd w towarzystwie amb.Cichanowskiego uda się do Waszyngtonu.

Bombowce polskie brały udział w nalocie na Havre.

WATYKAN po polsku,13.II.godz.19.15.

Przed paru dniami okazało się nowe wydanie watykańskiej Żółtej Księgi ilustrujące działalność Stolicy Swiętej do 15 grudnia 41r.Delegat papieski w Australii odwiedził i udzielił pomocy jeńcom niemieckim i włoskim.Analogiczną akcję przeprowadził delegat Apostolski w Egipcie i Palestynie,Nuncjusz Papieski we Włoszech i delegaci w W.Brytanii i Kanadzie. Stolica Swięta zorganizowała również pomoc dla terytoriów dotkniętych wojną.Biskupi Francji, Belgii,Luxemburgu i Holandii otrzymali fundusze na udzielania pomocy.Podobną akcję przeprowadzono w Słowenii,Chorwacji,Skandynawii i Serbii.Ojciec Swięty ze szczególną troską odnosi się do losu ludności Grecji i delegat Apostostolski w Atenach otrzymał poważne środki na zakup żywności.

Ojciec Swięty wysłał do Polski owoce suszone i mleko skondensowane.Udzielono pomocy Polakom internowanym w Szwajcarii, Francji i na Węgrzech.W siedzibach różnych nuncjatur utworzono urzędy pomocy uchodźcom polskim i poważne sumy zostały wydane na utrzymanie Polaków. Pomoc dla Polaków była głównym polem działalności organizacji papieskiej pod nazwą Charitas. Nuncjatury troszczą się o potrzeby fizyczne i duchowe uchodźców oraz czynne były pośrednicząc między różnymi placówkami dyplomatycznymi ułatwiając emigrację do Ameryki i troszcząc się o internowanych studentów.W wielu krajach Stolica Swięta utrzymuje całe obozy uchodźców polskich.

Polacy internowani w Szwajcarii wydali pod auspicjami Szwajcarskiej organizacji młodzieży katolickiej kalendarzyk polski zawierający rozdział o rozwoju ruchu katolickiego w Szwajcarii.

FRANKFURT po niemiecku,13.II.godz.17.30.

Organizowanie niemieckiej administracji cywilnej w wyzwolonych krajach na wschodzie i przepajanie Gen. Gub.wpływami niemieckimi,wymaga współpracy wielu Niemców.Fraulein Dr.Haupt,która odbyła dłuższą podróż po tych terenach,stwierdza,że Warszawa nie jest wcale zbiorowiskiem ruin,jak to skłonni są wyobrażać sobie ludzie na zachodzie. Liczne dzielnice są nie zniszczone ,zaś dzięki inicjatywie niemieckiej odbudowano znaczną część pozostałych.Nie widać już lejów po ciężkich bombach i ruch kołowy odbywa się bez przeszkód.

Wszędzie widoczną jest prawdziwa niemiecka kultura kolonialna. W oddalonych okręgach spotyka się nagle biały kościół barokowy,niewątpliwie zbudowany przez Niemców. Zwłaszcza Kraków jest prawdziwie niemieckim miastem.Nie ucierpiało ono,dzięki czemu wraz z zamkiem i wielu starymi budynkami stanowi piękny widok.Zamek,siedziba Gen. Gub.Franka narzuca poczucie,że pracowali tu architekci niemieccy i włoscy.

Życie kobiet dostosowane jest tu do trybu życia kobiet w Rzeszy.

Organizacja kobiet Rzeszy rozpoczęła już pracę i kobiety czują się pionierkami. Cudowną jest rzeczą współdziałać w przywracaniu niemczyźnie jakiegoś kraju. Jego pierwotny niemiecki charakter został zatarty, lecz obecnie znów się ukazuje.

STAV[illegible] po niemiecku 13.II.godz.17.oo.

Pod Krakowem zbudowane będzie wielkie obserwatorium, dzięki inicjatywie Gen. Gubernatora; w tym celu gromadzone są wszystkie astronomiczne instrumenty w Polsce.

Rząd polski projektował zbudowanie tamy dla rejonu Warszawy i okolicznych wsi, wzdłuż Wisły. Pracę rozpoczęto zaledwie przed wybuchem wojny jakkolwiek Wisła co wiosny i jesieni zalewała nietylko nisko położone wioski lecz nawet niektóre z niżej położonych ulic Warszawy. Obecnie zbudowano już połowę tamy i administracja niemiecka energicznie kontynuuje pracę tak, że niebezpieczeństwo corocznej katastrofy powodzi pod Warszawą będzie zlikwidowane.

TELERADIO po ukraińsku, 13.II.godz.2o.15.

Krakiwski Wisty w numerze 26 donoszą, że między większością miast na Ukrainie na zachód od Dniepru, jak Krzemieniec, Równo, Żytomierz, Berdyczów i Winnica, funkcjonuje normalna komunikacja pocztowa. W Żytomierzu czynny jest teatr ukraiński pod kierunkiem słynnego aktora Klepaczenko.

LAHTI po estońsku, 13.II.godz.22.oo. oraz RZYM po hiszpańsku 12.II.godz.23.3o.

Wiadomość o tym, że Leon Kozłowski uszedł z Sowietów do Niemiec /jak Paryż po francusku, 12.II.godz.18.oo w komunikacie porannym z 13.bm. cz.I./

MOSKWA po rosyjsku:

11.II.godz.2o.3o. - Wychodzący w Poznaniu Ostdeutscher Beob. przytacza oświadczenie Greisera, przedstawiciela Hitlera w Poznaniu, o trudnościach w pokonaniu oporu robotników polskich. Były chwile, stwierdza Greiser, że trzeba było uciekać się do użycia siły.

12.II.godz.2o.3o.- Krakauer Zeintung donosi, że w zachodnich okręgach Ukrainy zajętych przez Niemcy utworzyli oni 570 wielkich majątków, z których większość przekazali obszarnikom niemieckim. Hitlerowcy konfiskują u włościan ziarno i ziemniaki.

II.

Z najważniejszych spraw światowych.

NEW YORK C.B.S. 15.II.[illegible] po angielsku, C.B.S. godz.13.3o, GENERAL ELECTRIC godz.14.oo. i N.B.C. godz.18.oo.

Donoszą z Melburne, iż spodziewają się tam z godziny na godzinę wielkiego ataku japońskiego na Nową Gwineę.

Statki amerykańskie uratowały 1500 osób ze statku wiozącego ewakuowanych z Singapore.

Japończycy wprowadzili na terenach okupowanych zakaz obiegu waluty amerykańskiej.

Pani Czang-Kaj-Szek, oświadczyła, że Japończycy wywożą dzieci chińskie do Japonii i kształcą je na szpiegów. Marsz. Czang-Kaj-Szek witany był owacyjnie w N.Delhi. Komentator NYT stwierdza, że podróż Czang-Kaj-Szeka ma niezwykle doniosłe znaczenie.

Major F.G.Eliot wyraża pogląd, że losy wojny na Pacyfiku zależeć mogą od tego, czy Alianci utrzymają bazy na Archipelagu Malajskim, gdyż wówczas mogliby uniemożliwić Japończykom przedostawanie się na Ocean Indyjski.

Komentator Christian Science Monitor Harrisson twierdzi, że Stany pokryły już z nadwyżką straty morskie poniesione wskutek akcji japońskiej. Wykończono budowę jednego krążownika i 2-ch kontrtorpedowców, 5 dalszych kontrtorpedowców gotowych będzie lada dzień, a także na wykończeniu są pancernik South Dacota 35.000 ton, drugi pancernik, oraz nieznana bliżej ilość kontrtorpedowców i okrętów podwodnych.

Słynny komentator B.C.Fords stwierdza również, iż straty morskie Stanów zostały z nadwyżką wyrównane i wskazuje, że Stany zbudują w 1942. r. flotę handlową większą niż cała flota japońska. Podkreśla on, że w budowie statków produkcja Stanów jest wyższa niż łączna produkcja wszy-

stkich państw Osi, że jedna z wi... ich stalowni amerykańskich wytwarza więcej niż cała produkcja Rzeszy a wreszcie, że podczas poprzedniej wojny żołnierz amerykański okazał się niezwykle wytrwałym i dzielnym, co daje pewność, że Ameryka wygra obecną wojnę.

Prasa niemiecka w krajach okupowanych donosi: W Chorwacji przeprowadza się rejestrację wszystkich mężczyzn od 18 do 55 lat , niezgłoszenie się grozi karą śmierci; chodzi o zapobieżenie masowym ucieczkom do wojsk Gen. Michajłowicza. Wiadomość ta ujawnia również, że akcja Michajłowicza rozszerzyła się i na Chorwację.- W Pradze i Pilznie odbyły się demontracje uczniowskie. - We Francji okupowanej wydano dekret ustalający karę dożywotniego więzienia za kradzież żywności lub książeczek żywnościowych.- Quisling za analogiczne przestępstwo wyznaczył karę 6 lat więzienia i jeden milion koron grzywny.- W Kopenhadzie ogłoszono 5.000 koron nagrody, za pomoc w ujęciu spadochroniarza , który wylądował w południowej Zealandii /Wyspa na której położna jest Kopenhaga./

Zdaniem obserwatorów nad głową Churchilla zbiera się wielka burza, lecz jego osobiste stanowisko pozostanie jak się zdaje nienaruszone.

Komentatorzy:

W.Wil...: Alianci nie licząc Rosji dysponują 43,000 samolotów. A jednak z Malajów rozlega się nadal rozpaczliwe wołanie o samoloty. Coś jest nie w porządku. I to nie tylko w powietrzu. Ogłoszono, że na Malajach jest tylko 5 dywizyj japońskich, a równocześnie Anglicy twierdzą, że przewaga liczbowa Japończyków wynosi 5:1. Gdzie w takim razie są wielkie posiłki, jakie rzekomo wysyłano do Singapore? W prasie świata wciąż były wiadomości o wielkich oddziałach wojsk australijskich i brytyjskich i licznych samolotach przybywających do Singapore. Sądziliśmy w Ameryce wobec tego, że Singapore jest nie do zdobycia. Tymczasem zaledwo 100.000 Japończyków zajęło je w ciągu paru tygodni. Mamy wszelkie prawo twierdzić, że wprowadzono nas wyraźnie w błąd. Cenzura brytyjska w Singapore świadomie ukrywała prawdę. Teza, że chodzi o to by wróg o niczym się nie dowiedział jest absurdem: Japończycy więcej wiedzieli o Malajach niż Anglicy. Tajna misja ze 180-ciu oficerów japońskich pod kierunkiem płk. Nakamatu przeszło rok badała skrzętnie wszelkie zakątki Singapore i Malaji. Ostatnio Anglicy twierdzili, że wysadzono w powietrze tzw. Causeway, obecnie zaś okazuje się, że liczne japońskie tanki znajdują się na wyspie. Jasno jest że przeszły one tylko tą drogą. Dziś mówi się, że baza morska została zniszczona, lecz nikogo nie zdziwi jeżeli Japończycy za parę tygodni będą ją w pełni wykorzystywać. Jedno jest oczywiste: w ciągu 2 i pół roku niczego się nie nauczono. Obrona przez Anglików doniosłej placówki alianckiej na Malajach staje w jednym rzędzie ze wszystkimi niemal ich poczynaniami w wojnie , szeregiem ogromnych błędów, zbrodniczej bezczynności, polegania na pustej reklamie i niekompetentnych dowódcach. Ten brak odpowiedzialności spowodował wysłanie na pewną śmierć dziesiątków tysięcy dzielnych ludzi. I jedno jest prwne: jeżeli to potrwa - nie wygramy tej wojny. Upadek Singapore jest czymś więcej niż klęską wojenną ustępującą w znaczeniu tylko upadkowi Francji. Wypadki jakie wiodły do tego i jakie to pociągnie za sobą mają doniosłe znaczenie polityczne: straszliwy cios dla prestiżu białego człowieka i w ogóle dla cywilizacji białych w oczach wszystkich ras kolonialnych w Azji. Wyniki widoczne są w rozmowach Czang- Kaj -Szeka z przywódcami Kongresu. Czang jest zapewne najwybitniejszym przywódcą współczesnej Azji, lecz nawet on nie może skłonić Hindusów do poparcia sprawy Aliantów. Londyn donosi, że rząd brytyjski zaprosił Indie do Imperialnej Rady Wojennej. Wiadomość jest celowo mętna: zaproszono brytyjski rząd w Indiach nie zaś przywódców hinduskich. Jest to znów nieudolny półśrodek, który do niczego nie doprowadzi. Zyskanie Indii możliwe jest tylko przez uczynienie ich wolnym członkiem Wspólnoty Wolnych Narodów walczących o wspólną sprawę. Biały utracił swą wyższość nad Azjatą. Jeśli chce zyskać przyjaźń tego ostatniego, musi traktować go jak równego.

R.G.Swing: Gdyby wojna na Pacyfiku miała charakter morski Singapore wsparte przez Hongkong i Manilę nie byłoby upadło, i nie groziłoby połączeniem sił japońskich z niemieckimi, lecz główny atak japoński rozwinął się jako atak powietrzny i lądowy. Właściwie Singapore zostało stracone w Vichy, dzięki oddaniu baz w Indochinach. Z naszej strony poczyniono poważne przygotowania, lecz stan opinii Kongresu i opinii publicznej był poważnym hamulcem. Graliśmy na zwłokę, Japończycy wyznaczyli datę. Atak na Pearl Harbour zmienił gwałtownie sytuację. Anglicy nie

11

mieli zbyt dużo czasu na umocnienie Malajów, jakkolwiek prawdą jest że czas ten źle wykorzystali. Płynie stąd nauka i dla nich i dla nas, której koszt jest wielki.

J. Purcell Washyngton : W Waszyngtonie rośnie przeświadczenie, że nie można wygrać wojny głoszeniem haseł. Po Singapore przedmiotem ataków będzie Surabaja, a strata Surabaji to strata Indii Holenderskich. Powszechnie wytyka się, że obowiązkiem tych co rządzą, jest wskazywać drogę, nie zaś stosować się do nastrojów opinii. Panuje przekonanie, że winę bezczynności ponosi rząd.

Tajna rozgłośnia niemiecka zapowiada, że Himler zostanie ministrem spraw wewnętrznych, obejmując władzę zwierzchnią nad całą policją Rzeszy, zaś szefem Gestapo zostanie Heydrich.

ANKARA po turecku, 13.II. godz. 19.15.

Po upadku Singapore Tojo wygłosi mowę, w której ogłosi utworzenie nowego ładu na Dalekim Wschodzie. Państwa Osi pokładają wielkie nadzieje w nadchodzącej wiośnie. Zdaje się, że główny atak wymierzony będzie przeciw Imperium Brytyjskiemu, na którego upadek liczą państwa Osi. W związku z tym, doniosłe znaczenie mają rozmowy hiszpańsko-portugalskie. Jest rzeczą wątpliwą by Franco podjął jakąś akcję bez upewnienia się co do postawy sądiada. Hiszpania nie może wytrzymać długiej wojny. Wobec tego zaś, że są wszelkie oznaki iż wojna potrwa długo, a po wejściu do niej Stanów i Japonii żaden śmiertelnik nie może przewidzieć jej wyniku, przypuszczać należy, że Franco pragnie raczej porozumieć się z Salazarem, jak uniknąć udziału w konflikcie.

Zajęcie Sumatry przez Japończyków nie może im dać wielkich korzyści. Tylko zajęcie Jawy dałoby im bogactwa naturalne i władanie na Morzu Chińskim. Atak na Australię jak również na Indie wymaga wielkich sił i mógłby stworzyć dla Japonii trudną sytuację. To też prawdopodobieństwo takiego ataku uznać należy za rzecz odległą. Również nieprawdopodobnym jest by Japonia ryzykowała wojnę z Sowietami. Żadne zyski w Syberii nie wyrównałyby ujemnych stron wojny z Rosją. Reasumując całokształt sytuacji stwierdzić trzeba, że dla Japonii najistotniejszym zagadnieniem jest nadal zagadnienie chińskie. Bez załatwienia tej sprawy Japonia nie może ryzykować jakiejkolwiek akcji na większą niż dotychczasowa skalę.

KORESPONDENCI ZAGRANICZNI W ANKARZE, 12.II. godz. 23.40.

J.R. Masoliver, La Vanguardia /Barcelona/ - Wybitny ekspert morski oświadczył mi co następuje: Japonię wzmocniły gospodarczo sojusz z Indochinami i Sjamem oraz zdobycie Luzon i Mindanau. Zdobycie Malaji i Borneo dało Japonii jedną trzecią światowej produkcji cyny, miliony ton nafty i 80 % światowej produkcji gumy, co pozwoli na niezwłoczne przystąpienie do realizowania wielkiego programu zbrojeń. Japonia musi doprowadzić do izolacji Australii, silnej bazy anglosaskiej. Mając w ręku Singapore i blokując Indie, Japonia może zapędzić się do zatoki Perskiej i Morza Czerwonego, odcinając Rosję od dostaw i nawiązując kontakt z siłami Osi. Oczywiście tego programu nie można wykonać w ciągu miesięcy lub nawet paru lat. Lecz Anglo -Amerykanie potrzebują również 5 - 10 lat na przygotowanie wielkiej ofensywy na Dalekim Wschodzie, zaś przez ten czas Japonia będzie mogła się dozbroić. / Uwaga: Ekspertem morskim o którym jest mowa jest zapewne japoński attache morski cytowany przez korespondenta już poprzednio./

RZYM po włosku. 13.II. godz. 12.00

V.B. stwierdza, że pod kierunkiem człowieka o tak klasycznej krótkowzroczności jak Churchill, W.Brytania zmierza wprost do przepaści.

Godz. 21.45. - Holenderski pseudo-premier twierdzi, że zwycięstwa japońskie mogą wywołać powszechny bunt wśród narodów wschodniej Azji. Premier uważany jest za znawcę zagadnień kolonialnych.

RZYM po arabsku, 13.II. godz. 18.00.

Los Anglików w Singapore jest nieco podobny do losu Rosjan w Port Arturze, lecz Port Artur bronił się 8 miesięcy, poczym dowodzący generał Stoessel został skazany na śmierć.

LUXEMBURG po niemiecku 13.II.godz.13.oo.
Rzecznik japoński oświadczył, że wojna dopiero się rozpoczęła.
Prasa [illegible] stwierdza, że upadek Singapore jest największą klęską od początku wojny.

FRANKFURT po niemiecku, 13.II.godz.18.45.
Artykuł Goebbelsa w Das Reich: Upadek Singapore stwarza nową sytuację strategiczną. Alianci liczyli na takie osłabienie wojsk niemieckich na wschodzie, że cały ten front upadnie co byłoby sygnałem do powszechnego powstania w Europie. W Afryce Północnej miał być wzięty Tunis i rozpoczęta ofensywa lotnicza przeciw Włochom jako wstęp do inwazji. Inwazja również miała być wykonana w Norwegii a potym w innych punktach kontynentu. Tymczasem wszędzie przebieg był odmienny niż te kalkulacje. Niemcy szczęśliwie przetrwały niebezpieczną zimę.
Uwaga: propaganda Osi poświęca dużo miejsca upadkowi Singapore oraz bitwie w Kanale.

BUDAPESZT po węgiersku, 13.II.godz.9.oo.
Japoński wiceminister spraw zagranicznych oświadczył, że od czasu zawarcia paktu antykominternowskiego Sowiety sabotują japońskie interesy naftowe na Sachalinie północnym. Jednakże Japonia nie uważa sytuacji za beznadziejną.

III.

Ogólne.

DEUTSCHLANDSENDER po niemiecku 13.II.godz.11.3o.
Wobec upadku Singapore giełda w N.Yorku wykazała taką panikę, że można ją porównać tylko ze słynnym czarnym piątkiem, jak dotąd najgorszym dniem w dziejach tej giełdy.

LUXEMBURG po angielsku, 13.II.godz.19.3o.
Rzecznik japoński oświadczył, że uroczystości w związku z upadkiem Singapore będą miały charakter poważny i dostojny.
Jeden z lekarzy w Teodozji Dr. Dimitriew stwierdza, że żołnierze sowieccy z nakazu swych władz mordują jeńców niemieckich i rumuńskich.

HILVERSUM po holendersku 13.II.godz.18.1o.
Japoński minister komunikacji ogłosił, że Japonia budować będzie statki drewniane gdyż budowa ich jest łatwiejsza i są one szybsze.

PRAGA po czesku 13.II.godz.17.oo.
Naród czeski narówni z niemieckim z wiarą spogląda na Führera.

MOSKWA po rosyjsku 13.II.
Godz.6.oo. Prawda: musimy zawsze pamiętać o potrzebach żołnierza na froncie.
Godz.7.5o.- Partyzanci stanowią wierną pomoc dla armii czerwonej. Odegrali oni poważną rolę w odzyskaniu Jelca.
Godz.1o.oo.- W Hadziaczu i Denkowie, w okręgu Połtawskim Niemcy zamordowali 280 obywateli sowieckich i wraz z ich zwłokami zakopali żywcem ich dzieci.
Godz.14.oo- W Małoja[illegible] faszyści zniszczyli 1300 budynków i ograbili ludność z ruchomości wartości 2 milionów rubli.- W Wołogdzie czynne są żłobki dla 14.000 dzieci żołnierzy armii czerwonej.
Godz.16.2o.- Okrucieństwa niemieckie w stosunku do Żydów w Kerczy.
Godz.17.15.- Sukcesy oddziału strzelców łotewskich.

ROZGŁOŚNIE AMERYKAŃSKIE : depesze:
- Donoszą z Moskwy iż w okręgu Rostowa Rosjannie uruchomili 19 kopalń.
- W N.Yorku otwarto uniwersytet francuski pod nazwą Ecole Libre des Hautes Etudes z wydziałami prawnym, społeczno-politycznym i filozoficznym. Wykłada 63-ch profesorów w tym Jacques Maritain i laureat Nobla Jean Perrin.

- Czwarta część przemysłu samochodowego Stanów pracuje już dla potrzeb wojny. Inne gałęzie przemysłu mają produkować sprzęt wojenny wartości 35. miliardów dolarów czyli dwa razy więcej od produkcji Niemiec.

Korespondenci:

S. Allbreight Batawia: przybycie jednostek morskich Stanów do Australii, wywołuje tu niepokój, że może Alianci zrezygnowali z obrony Jawy. Jakkolwiek Holendrzy rozumieją, że obrona Jawy spowodowałaby ogromne zniszczenie zdecydowali się na to, gdyż strata Jawy stworzyłaby niebezpieczeństwo dla Burmy, połączeń z Chinami, dla Indii i w ogóle Oceanu Indyjskiego.

C. Brown, Sydney: władze angielskie były przekonane, że Japończycy nie ośmielą się atakować Singapore. Gdy Japończycy rozpoczęli atak, Anglicy byli tak nieprzygotowani, że mimo odmiennych oświadczeń oficjalnych nie próbowali nawet stawiać oporu.